روزنامه شرق

سه‌شنبه ۲ اسفند ۱۴۰۱ • ۳۰ رجب ۱۴۴۴ • ۲۱ فوریه ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۰۱ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

هم‌زمان با گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران با جوزپ بورل، ادعای غنی‌سازی ۸۴ درصدی حاشیه‌ساز شد

نبرد روایت‌ها

وحیده کریمی: روز گذشته اخبار مربوط به رابطه تهران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در پی ادعای کشف اورانیوم غنی‌شده با خلوص ۸۴ درصد در ایران با روایت‌های مختلف و خط‌ونشان‌های رسانه‌ای همراه شد...

صفحه ۳

اژه‌ای در جلسه شورای عالی قوه قضائیه:

تا نیمه شعبان همه مشمولان تعیین تکلیف شوند

محمدرضا عارف:

حاکمیت، سیاست امید را خلق کند

صفحه ۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: درخواست مجلس از دولت برای کنترل بازار ارز، شهرداری و بودجه‌ای برای یک قشر خاص، مدیر کمپین معلولان: پول در کشور هست برای معلولان نیست!، یک جام، ۲ کشتی و مقداری پول

سرمقاله

اوکراین و اشتباه محاسباتی روسیه

کوروش احمدی

یک سال بعد از حمله روسیه به اوکراین، اشتباه محاسباتی مسکو بیش‌ازپیش در حال آشکارشدن و تحت تأثیر قراردادن اوضاع داخلی و موقعیت بین‌المللی روسیه است. ناکامی روسیه در تصرف کی‌یف در مدت چند روز یا چند هفته نخست، ناکامی‌های بعدی را تسریع کرد. شکست روسیه در جنگ اطلاعاتی نقش مهمی در اجرانشدن طرح‌های تهاجمی اولیه داشت. موفقیت سربازان اوکراینی در جلوگیری از کنترل فرودگاه هوستومل در نزدیکی کی‌یف که قرار بود سرپلی برای تصرف سریع و کم‌هزینه شهر باشد، نقطه شروع سردرگمی‌های بعدی ارتش روسیه شد. این تحول به دولت زلنسکی و غرب فرصت داد تا خود را بازیابند و نسبت به امکان مقاومت در برابر ارتش روسیه امیدوار شوند. در نتیجه طرح آمریکا برای خارج‌کردن زلنسکی از اوکراین منتفی شد و سلسله تحولاتی رخ داد که به فرسایشی‌شدن جنگ انجامید.

نخستین اشتباه محاسباتی پوتین برآورد غلط او از قدرت ملی‌گرایی و قابلیت ارتش اوکراین برای مقاومت در برابر ۲۰۰ هزار سرباز روسی بود که از شمال، جنوب و شرق وارد اوکراین شده بودند. اشتباه محاسباتی دیگر او درباره توان ارتش روسیه و قابلیت ژنرال‌ها و تسلیحات روسی بود. نشانه‌هایی مانند روحیه پایین سربازان روسی، ضعف لجستیک و تدارکات، طرح‌های نظامی ضعیف، نیاز به دریافت تسلیحات و تجهیزات از دیگر کشورها، حمله به مناطق و تأسیسات غیرنظامی اوکراین، نیاز به بسیج مجدد ۳۰۰ هزار نیرو در اکتبر، تهدید ضمنی به استفاده از سلاح هسته‌ای و سرانجام ضدحمله‌های موفق ارتش اوکراین ورای انتظار از یک ارتش قوی در مقیاس جهانی بوده و به اعتبار ارتش روسیه لطمه زده است. این در حالی است که تا پیش از این فرض بر آن بود که اگرچه اقتصاد روسیه با مشکل مواجه است، اما ارتش روسیه اولین یا دومین ارتش مقتدر جهان است. این تجربه بار دیگر نشان داد که یک ارتش قوی نمی‌تواند بر پایه ساختارها و اقتصاد ضعیف شکل گیرد. جنگ اوکراین با عیان‌کردن نقاط ضعف روسیه، آینده این کشور را به‌عنوان یک قدرت جهانی بیش‌ازپیش با تردید مواجه کرده است.

اشتباه محاسباتی دیگر مسکو، تصور وابستگی چاره‌ناپذیر اروپا به انرژی روسیه بود؛ اما اروپا توانست تا ژانویه ۲۰۲۳ حدود ۸۰ درصد از گاز وارداتی از روسیه را جایگزین کرده و بهای گاز در اروپا را نسبت به آگوست گذشته ۸۰ درصد کاهش دهد و به کمتر از قبل از جنگ اوکراین برساند. حساب روی اختلافات سیاسی بین متحدان غربی و نیز قوت جنبش پوپولیسم در اروپا و آمریکا، اشتباه دیگر روسیه بود؛ اما جنگ اوکراین به‌عنوان تهدیدی امنیتی به‌سرعت به اولویت اول غرب تبدیل شد و دولت‌های غربی به اضافه همه طیف‌های سیاسی و افکار عمومی را متحد کرد. در نتیجه، آنها توانستند بر اختلافات پیشین فائق آیند، بودجه‌های نظامی خود را افزایش دهند و درمورد بازسازی ساختارهای امنیتی و تقویت قوای نظامی خود و ارائه کمک‌های نظامی و اقتصادی هنگفت به اوکراین هم‌ساز شوند. همچنین برخلاف انتظار روسیه، حمله به اوکراین موجب سرعت‌گرفتن سیاست اشتباه غرب در قبال گسترش ناتو شد. قرارگرفتن فنلاند و سوئد در آستانه پیوستن به ناتو، استقرار قوای بیشتر ناتو در اروپای شرقی، نامزدی رسمی اوکراین برای عضویت در اتحادیه اروپا و تقاضای رسمی کی‌یف برای پیوستن به ناتو همه در جهت خلاف مسیری است که مسکو برای اروپای شرقی در نظر داشت. همچنین برخلاف تصور مسکو، غرب به آسانی درمورد تحریم بخش مهمی از اقتصاد روسیه به توافق رسید. اگرچه افزایش قیمت نفت و گاز در شش ماه نخست و تدابیری مانند افزایش بهره در داخل تاکنون به داد روسیه رسیده، اما روشن است که در میان‌مدت، آثار تحریم، ازجمله محدودشدن بازار انرژی روسیه و توقف کار دو لوله گاز نورداستریم ۱ و ۲ و به‌ویژه قطع دسترسی اقتصاد روسیه به فناوری‌های پیشرفته و نیز تدابیر تقابلی با تحریم مثل افزایش نرخ بهره برای زیرساخت‌های اقتصادی روسیه خسارت‌بار خواهد بود. همچنین با توجه به مصوبه مجمع عمومی سازمان ملل در ۱۴ نوامبر و دیگر تدابیر، ممکن است ۳۰۰ میلیارد دلار سپرده روسیه نزد بانک‌های غربی برای بازسازی اوکراین مصادره شود. اشتباه اساسی‌تر پوتین رؤیای ضمیمه‌کردن اوکراین به خاک روسیه بود. ملی‌گراهای روسی بعد از فروپاشی شوروی هیچ‌گاه جدایی اوکراین را نپذیرفتند و از دیدگاهی استراتژیک این جدایی را مانعی در برابر تثبیت روسیه به‌عنوان یک قدرت جهانی به شمار آوردند. پوتین در مقاله مهمی تحت عنوان «وحدت تاریخی روس‌ها و اوکراینی‌ها» در جولای ۲۰۲۱، از روس‌ها و اوکراینی‌ها به‌عنوان «ملت واحدی» که «فضای تاریخی و معنوی واحدی را اشغال کرده‌اند»، اسم برد. دو سخنرانی او قبل از شروع حمله نیز به‌عنوان نفی موجودیت اوکراین تفسیر شد. با توجه به چنین رؤیایی و نیز نظر به اینکه روسیه اکنون به لحاظ روانی در مرحله انکار ناکامی‌های خود قرار دارد، سؤال این است که آیا دورنمایی برای رسیدن به یک راه‌حل دیپلماتیک و توقف جنگ وجود دارد یا خیر و احتمال بالاگرفتن جنگ ازجمله استفاده از سلاح هسته‌ای از طرف روسیه چقدر است؟

مراسم نکوداشت استاد بایزید مردوخی با حضور برخی از چهره‌های شاخص اقتصادی برگزار شد

شکوه و یک اندیشه باشکوه

مردوخی: بدون پایبندی به اخلاق و شرافت نمی‌توان به بهبودی امید داشت

ستاری‌فر، مؤمنی، نیلی، بحرینیان، رنانی، زنوز و کریمی از بایزید مردوخی قدردانی کردند

صفحه ۴

عکس: مهدی حسنی

بانک مرکزی از راه‌اندازی مرکز مبادله طلا و ارز خبر داد

نسخه جدید فرزین

گزارش تیتر یک را در صفحه ۴ بخوانید

گزارش میدانی «شرق» از وضعیت برخی مدارس قم

معمای مسمومیت‌های سریالی

۱۰

گفت‌وگو با کریم حسنی، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس

حجم بالای تذکرات و عدم رضایت از مدیران

۲

بیانیه انجمن صنفی روزنامه‌نگاران تهران

سازندگی توقیف شد

۲

مقاله‌ای از فیصل دراج درباره‌ی سه‌گانه‌ی نجیب محفوظ

تاریخِ اخیر و پوچ معنایی

۶

پاسخ سازمان امور دانشجویی به گزارش «شرق»

۸

یادداشت

گذار از وضعیت خطیر

حسین حقگو
کارشناس اقتصادی

در شرایطی که مشکلات اقتصادی هر روز حادتر می‌شود و نرخ تورم به‌خصوص مایحتاج روزمره مردم، اجاره خانه و... زندگی را برای مردم طاقت‌فرسا کرده و در حال رکوردشکنی‌های تاریخی است (ایران در کنار زیمبابوه، ونزوئلا، سودان و... جزء ۹ کشور دارای تورم بالای ۴۰ درصد در بین ۱۹۳ کشور جهان، گزارش اتاق تهران) دولت نه‌فقط ابتکار عملی در انجام اصلاحات ساختاری در این حوزه که البته نیازمند سرمایه اجتماعی وسیع است، به خرج نمی‌دهد بلکه بی‌خیال از حل چالش‌های داخلی، چون حوادث اخیر را رفع‌شده تصور می‌کند و سایر مشکلات را هم از طریق «گفت‌وگوی تلفنی و نشستن پای درددل مردم و دستور به سایر مقامات دولتی برای پاسخ‌گویی تلفنی به سؤالات مردم» قابل حل می‌داند (روزنامه ایران،۱۲/۱) و با روش خود به سراغ سیاست خارجی رفته تا از این مسیر گشایشی در سایر امور ایجاد کند. اما برخلاف دولت دوازدهم که حداقل ایده روشنی در این حوزه داشت، دچار سردرگمی فراوان است و اصولا نمی‌داند به کجا و از چه راهی می‌رود؛ «اگر نمی‌دانی کجا می‌روی پس مهم نیست از چه راهی بروی» (آلیس در سرزمین عجایب). رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت اخیرا در تحلیلی از سفر آقای رئیسی به چین ضمن نکوهش دولت قبل در گسترش‌ندادن روابط راهبردی با چین به‌خصوص در «بخش اقتصادی و فناوری»، به بسط این روابط در دولت سیزدهم و ازجمله «امضای ۲۰ سند همکاری‌های اقتصادی، فناوری، صنعتی و...» اشاره کرده و این اقدام را «الگویی برای عصر عبور از اقتدارگرایی یک‌جانبه مبتنی بر نظم تحمیلی آمریکای در حال افول» عنوان کرده است («نقشه راه جدید برای همکاری‌های راهبردی ایران و چین»، ایران، ۱۱/۳۰).

ادامه در صفحه ۵

یادداشت

انتقال مال غیر

سعید شکاری
وکیل پایه‌یک دادگستری

انتقال مال غیر از جمله مهم‌ترین جرائم کلاهبرداری است. در این جرم مالی اعم از منقول یا غیرمنقول به‌صورتی نامشروع و برخلاف قانون توسط شخص حقیقی یا حقوقی با سوءنیت در قالب عقود و صرفا به‌منظور کسب منافع مادی به شکلی من غیرحق به دیگری واگذار می‌شود. بنابراین جرم انتقال مال غیر هم در مورد مال منقول یعنی مالی که قابل جابه‌جایی است، مانند خودرو و هم در مورد مال غیرمنقول یعنی مالی که قابل جابه‌جایی نیست، مثل خانه یا باغ تحقق پیدا می‌کند. ممکن است انتقال غیرقانونی مال غیر به‌صورت عین یا منفعت انجام شود. منظور از عین خود آن مال است؛ یعنی انتقال مالکیت یک آپارتمان یا ساختمان به شکل فروختن یا بخشیدن به دیگری واگذار شود. مقصود از منفعت نیز آن است که ملک شخصی بدون اجازه و اطلاع مالک و صاحب آن به فرد دیگری اجاره داده شود. مطابق ماده ۱ مجازات راجع به انتقال مال غیر مصوب ۱۳۰۸/۱/۱۵ کسی که مال غیر را با علم به اینکه مال غیر است، به نحوی از انحا عینا یا منفعتا بدون مجوز قانونی به دیگری منتقل کند، کلاهبردار محسوب و مطابق ماده ۲۳۸ قانون مجازات عمومی محکوم می‌شود و مالک از وقوع معامله مطلع شده و تا یک ماه پس از حصول اطلاع اظهاریه برای ابلاغ به انتقال‌گیرنده و مطلع‌کردن او از مالکیت خود به اداره ثبت اسناد یا دفتر برات یا صلحیه یا یکی از دوایر دولتی تسلیم نکند، معاون جرم محسوب خواهد شد. هریک از دوایر و دفاتر فوق مکلف‌اند در مقابل اظهاریه مالک رسید داده، آن را بدون فوت وقت به طرف برسانند.

ادامه در صفحه ۵